

**Bruxelles, 4. listopada 2024.
(OR. en)**

13987/24

**ENER 473
COMPET 980
CLIMA 331**

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Doprinos energetskeg sektora konkurentnosti Europske unije – daljnje postupanje u vezi s preporukama iz Draghijeva izvješća – razmjena mišljenja

Za delegacije se u Prilogu nalaze informativna napomena predsjedništva o doprinosu energetskeg sektora konkurentnosti Europske unije – daljnje postupanje u vezi s preporukama iz Draghijeva izvješća s obzirom na sastanak Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) 15. listopada 2024.

Doprinos energetskeg sektora konkurentnosti Europske unije: daljnje postupanje u vezi s preporukama iz Draghijeva izvješća

Europsko vijeće¹ 17. i 18. travnja 2024. pozvalo je na novi dogovor o europskoj konkurentnosti i na odlučno i brzo djelovanje na postizanju istinske energetske unije osiguravanjem opskrbe obilnom, cjenovno pristupačnom i čistom energijom, koja doprinosi dvostrukom cilju postizanja europske energetske suverenosti i klimatske neutralnosti. Za to će biti potrebno snažno upravljanje energetske unijom, ambiciozna elektrifikacija primjenom svih rješenja s nultom neto stopom emisija i niskougličnih rješenja, fleksibilnost te opsežno uvođenje i ulaganja u mreže, digitalizaciju, skladištenje i međupovezanost. U srpnju 2024. predsjednica Europske komisije najavila je novi plan za čistu industriju kako bi se ostvarile konkurentne industrije i kvalitetna radna mjesta, a koji će biti objavljen u prvih 100 dana njezina mandata.

Prioritet mađarskog predsjedanja Vijećem jest olakšati donošenje takvog novog dogovora o europskoj konkurentnosti radi ponovnog pokretanja gospodarskog rasta i stvaranja uvjeta za održivi rast, produbljivanja unutarnjeg tržišta, davanja prioritetne potpore malim i srednjim poduzećima, promicanja zelene i digitalne tranzicije u partnerstvu s europskim gospodarskim subjektima i građanima, poticanja međunarodne suradnje te osiguravanja stabilnosti i održivosti radnih mjesta.

Cjenovno pristupačna energija ključna je za konkurentnost industrije EU-a. Naponi za osiguravanje sigurnog i odgovarajućeg pristupa čistoj energiji po globalno konkurentnim cijenama na unutarnjem tržištu bit će ključni za bolji položaj industrijskih prednosti EU-a tijekom tranzicije.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

Ambiciozni klimatski i energetske ciljevi EU-a mogu se ostvariti samo ako ih bude pratila konkurentnost EU-a i sigurnost opskrbe energijom tijekom zelene i pravedne tranzicije.

U svojem izvješću o **budućnosti europske konkurentnosti**² Mario Draghi daje sveobuhvatan pregled glavnih izazova za konkurentnost Europe i iznosi niz mjera za revitalizaciju našeg gospodarstva. U izvješću se naglašava **potreba za golemim ulaganjima** u iznosu od najmanje 750 do 800 milijardi EUR godišnje te se zagovara radikalna promjena, koja će morati biti hitna i konkretna. Također ističe da se u kontekstu smanjenja broja stanovnika i radne snage Europa mora više usredotočiti na povećanje svoje produktivnosti kako bi ostvarila rast.

U izvješću se predlaže zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost, kojim bi se sve politike trebale uskladiti s ciljevima EU-a. Prioritetna područja na kojima treba raditi uključuju, prvo, smanjenje troškova energije za krajnje korisnike prijenosom koristi od dekarbonizacije i ubrzavanje dekarbonizacije energetskog sektora na troškovno učinkovit način, uz iskorištavanje svih dostupnih rješenja. Drugo, potrebno je ostvariti industrijske mogućnosti koje donosi zelena tranzicija, od zadržavanja vodeće uloge u inovacijama u području čistih tehnologija do proizvodnje čistih tehnologija u širim razmjerima i iskoristiti mogućnosti koje proizlaze iz kružnosti. Treće, treba stvoriti ravnopravne uvjete u sektorima koji su izloženi nepoštenom tržišnom natjecanju iz inozemstva ili koji se suočavaju sa strožim ciljevima u području dekarbonizacije u usporedbi sa svojim međunarodnim konkurentima.

Draghijevo izvješće odnosi se na mnoga područja politike. U odjeljku posvećenom **energetskom sektoru** Draghi naglašava njegovu ključnu ulogu u oblikovanju konkurentnosti, održivosti i otpornosti Europe. Nekoliko preporuka bavi se gorućim energetskim izazovima s kojima se EU suočava, pri čemu ga se pozicionira da bude predvodnik u globalnom prelasku na čistu energiju.

² [EU competitiveness: Looking ahead - Europska komisija \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/competition/industrial/competitiveness_en)

U izvješću se iznose uvjerljivi argumenti za reforme europskog energetskeg tržišta. U suštini, u izvješću se iznosi da je gospodarska snaga Europe, na duge staze, povezana s njezinom sposobnošću da smanji cijene energije i potakne održiv i dekarboniziran energetski sustav. **Europa mora smanjiti visoke cijene energije i istodobno nastaviti s dekarbonizacijom gospodarstva.** Energetsko okruženje nepovratno se promijenilo zbog ruske invazije na Ukrajinu i posljedičnog gubitka prirodnog plina iz plinovoda. Iako su cijene energije znatno pale u odnosu na maksimum, poduzeća iz EU-a i dalje plaćaju cijene električne energije koje su dva do tri puta veće od cijena u SAD-u, a za plin cijene koje su 4–5 puta veće. Dekarbonizacija bi mogla biti prilika za Europu da preuzme vodeću ulogu u novim čistim tehnologijama i rješenjima za kružnost te da preusmjeri proizvodnju energije na sigurne i jeftine izvore čiste energije. Međutim, hoće li Europa iskoristiti tu priliku ovisit će o usklađenosti svih politika s ciljevima EU-a u pogledu dekarbonizacije. Energetska tranzicija bit će postupna, a fosilna goriva i dalje će imati središnju ulogu u određivanju cijena energije do kraja ovog desetljeća, zbog čega prijeti nastavak nestabilnih cijena za krajnje korisnike. Industrije EU-a koje intenzivno troše energiju suočavaju se s višim troškovima ulaganja od svojih konkurenata kako bi ostvarile ciljeve dekarbonizacije.

Draghi također ističe geopolitičke rizike povezane s **oslanjanjem Europe na uvezena fosilna goriva i kritične sirovine**. Ti se rizici ne odnose samo na energiju nego utječu i na industrijske i trgovinske politike EU-a te zahtijevaju sveobuhvatna rješenja koja nadilaze isključivo energetska tržišta.

U Draghijevu izvješću zagovaraju se reforme u energetskeom sektoru kojima bi se omogućila veća učinkovitost tržišta, smanjila nestabilnost cijena i potaknula ulaganja u energiju iz obnovljivih izvora. Tim bi se reformama ojačali širi gospodarski ciljevi, čime bi dekarbonizacija postala konkurentna prednost za Europu, pod uvjetom da se provedu potrebna ulaganja i regulatorne promjene.

Mađarsko predsjedništvo Vijeća organizira sveobuhvatno daljnje postupanje u vezi s Draghijevim izvješćem, uz rasprave o doprinosima različitih sektora konkurentnosti EU-a. Ministre i ministrice energetike u tom se kontekstu poziva da iznesu svoje mišljenje o sljedećim pitanjima:

- 1) Na koje bi se preporuke iz Draghijeva izvješća za energetske sektor EU trebalo usredotočiti kao prioritetne i kako bi se one mogle provesti?*
- 2) Koje bi preporuke najviše doprinijele cilju EU-a da troškovi energije ostanu cjenovno pristupačni i konkurentni, a da se pritom ne zanemari potreba za dekarbonizacijom i energetske sigurnošću?*
- 3) Za provedbu preporuka bit će potrebna golemo ulaganje na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. Koji bi bili najučinkovitiji načini za poticanje privatnog kapitala kako bi se premostio investicijski jaz?*
